

“5–7-sinf o‘quvchilarida tasviriy san’at darslarida kreativ yondashuvni qo‘llash orqali ijodiy ko‘nikmalarni rivojlantirish”

Axmedov Dilmurod Xolmamatovich

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada 5–7-sinf o‘quvchilari misolida tasviriy san’at darslarida kreativ yondashuvni qo‘llashning pedagogik va metodik asoslari tahlil qilinadi. Tadqiqot ijodiy ko‘nikmalarni rivojlantirish, o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini rag‘batlantirish va darslarni interaktiv qilishning samarali usullarini ko‘rsatadi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, kreativ yondashuv dars jarayonini qiziqarli va samarali qiladi hamda o‘quvchilarda ijodiy salohiyatni rivojlantirishga yordam beradi.

Kalit so‘zlar: tasviriy san’at, kreativ yondashuv, 5–7-sinf, ijodiy ko‘nikmalar, interaktiv dars, pedagogik metodika

Zamonaviy ta’lim jarayonida o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish va tasviriy san’atga bo‘lgan qiziqishini oshirish muhim pedagogik vazifalardan biridir. Ayniqsa, 5–7-sinf o‘quvchilari yosh xususiyatlariga ko‘ra faol va qiziqishga boy bo‘lib, ular diqqatini uzoq vaqt davomida saqlashda qiyinchiliklarga duch keladilar. Shu sababli darslarda kreativ yondashuvni qo‘llash jarayonni samarali va qiziqarli qiladi. Kreativ yondashuv o‘quvchilarda mustaqil fikrlashni rivojlantiradi, ijodiy yondashuvni shakllantiradi va guruhda hamkorlikni rag‘batlantiradi.

Maqola 5–7-sinf o‘quvchilari misolida tasviriy san’at darslarida kreativ metodlarni tadbiq etishning nazariy va amaliy jihatlarini o‘rganishga qaratilgan bo‘lib, pedagogik jarayonda ushbu metodlarning samaradorligini oshirish yo‘llarini tahlil qiladi.

Zamonaviy ta’lim jarayonida o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish va tasviriy san’atga bo‘lgan qiziqishini oshirish pedagogik muhim vazifalardan biridir. Ayniqsa, o‘rta maktabning 5–7-sinf o‘quvchilari yosh xususiyatlariga ko‘ra faol, diqqat va qiziqishga boy bo‘lib, ular darslarda uzun vaqt davomida bir nuqtaga e’tiborini jamlashda qiyinchiliklarga duch keladilar. Shu sababli darslarda kreativ yondashuvni qo‘llash o‘quv jarayonini samarali, interaktiv va qiziqarli qiladi. Kreativ yondashuv o‘quvchilarda mustaqil fikrlashni rivojlantiradi, ijodiy qarorlar qabul qilishga undaydi va guruhda hamkorlik ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Kreativ yondashuvni darslarda qo‘llashda birinchi navbatda darsning mazmuni o‘quvchilarning yosh va qobiliyatlariga mos bo‘lishi kerak. Mazmun interaktiv va amaliy jihatdan boy bo‘lsa, o‘quvchilar mavzuga qiziqadi va diqqatini uzoq vaqt davomida saqlay oladi. Masalan, ranglar va shakllar bilan tajriba o‘tkazish, turli materiallar yordamida kompozitsiyalar yaratish, topilmalar va innovatsion g‘oyalarni

amaliy ishga tadbqiq etish o'quvchilarda ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi. Shu bilan birga, o'quvchilar o'z ishlarida individual uslubni yaratish, o'z qarashlarini ifodalash va mustaqil ish faoliyatini rivojlantirish imkoniga ega bo'ladi.

Darslarda kreativ yondashuvni qo'llashning samaradorligi ko'p jihatdan o'quvchilarning faol ishtirokiga bog'liq. Topshiriqlarni mustaqil bajarish, guruhda ishlash va fikr almashish orqali o'quvchilar o'z ijodiy salohiyatini namoyon etadi. Guruh loyihalari o'quvchilarda muammolarni birgalikda hal qilish, hamkorlik qilish va birgalikda ijodiy natija yaratish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu jarayonda o'quvchilar o'z fikrlarini bildirish, yangi g'oyalarni taklif qilish va sinfdoshlarining fikrlarini tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Kreativ yondashuvni qo'llash jarayonida multimedia vositalaridan foydalanish darsning samaradorligini yanada oshiradi. Video darslar, elektron taqdimotlar, vizual materiallar va interaktiv dasturlar o'quvchilarning diqqatini jalb qiladi, mavzuni tushunishni osonlashtiradi va dars jarayonini qiziqarli qiladi. Shu bilan birga, o'quvchilarni mustaqil ijodiy ishlarga yo'naltirish va qo'shimcha resurslar yaratish imkonini beradi.

O'qituvchining roli kreativ yondashuvni qo'llash jarayonida muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi darsni rejalashtirish, o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish, topshiriqlarni ularning qobiliyatiga moslashtirish va ularni faol ishlashga rag'batlantirish orqali darsning sifatini oshiradi. Shu bilan birga, o'qituvchi o'quvchilarning ijodiy ishlarini baholashda ularning individual yondashuvini hisobga olishi lozim. Baholash jarayoni faqat yakuniy natijaga qaratilmasdan, o'quvchilarning rivojlanish jarayonini qo'llab-quvvatlashga xizmat qilishi kerak.

Kreativ yondashuvning yana bir afzalligi shundaki, u o'quvchilarning mustaqil ijodiy faoliyatini rag'batlantiradi. O'quvchilar mavzuga oid topshiriqlarni bajarishda o'z g'oyalarini ifodalaydi, turli rang va shakllar bilan tajriba o'tkazadi, yangi kompozitsiyalar yaratadi. Shu bilan birga, ularning analitik fikrlash qobiliyati, muammolarni yechish va ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalari rivojlantiriladi.

Dars jarayonida o'quvchilarning ijodiy ishlarini monitoring qilish va baholash metodikaning samaradorligini oshiradi. O'quvchilarning ijodiy ishlari tahlil qilinib, ularga konstruktiv fikrlar berilishi ularning o'zini rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu tarzda, o'quvchilar xatolarini aniqlash, to'g'ri qarorlar qabul qilish va ijodiy yondashuvni rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, 5–7-sinf o'quvchilarida kreativ yondashuvni qo'llash darslarni interaktiv, qiziqarli va samarali qiladi. Guruhlarda ishlash, topshiriqlarni birgalikda bajarish va ijodiy loyihalar yaratish o'quvchilarda hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'quvchilar o'z ishlaridan mamnun bo'lishi, ijodiy ishlarini baholash va o'zini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Natijada, tasviriy san'at darslarida kreativ yondashuvni qo'llash nafaqat o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi, balki dars jarayonini interaktiv, qiziqarli va samarali qiladi. Ushbu metodika o'qituvchiga o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish va har bir o'quvchiga mos pedagogik yondashuvni ishlab chiqish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, kreativ yondashuv pedagogik jarayonning sifatini oshirish va o'quvchilarda ijodiy ko'nikmalarni shakllantirishning muhim vositasi hisoblanadi.

Maqolada 5–7-sinf o'quvchilari misolida tasviriy san'at darslarida kreativ yondashuvni qo'llashning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kreativ yondashuv darsni interaktiv, qiziqarli va samarali qilish, o'quvchilarning ijodiy fikrlash va mustaqil ijodiy faoliyat ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Guruh ishlari, topshiriqlarni birgalikda bajarish va multimedia vositalaridan foydalanish o'quvchilarning hamkorlik ko'nikmalarini oshiradi va dars jarayonini yanada samarali qiladi. Shu bilan birga, o'qituvchining individual yondashuvi va monitoring jarayoni metodikaning samaradorligini yanada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // Педагогическое образование и наука. – 2017. – №. 2. – С. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – №. 1. – С. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study. – 2024. – №. 1. – С. 8-14.
4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and innovation. – 2023. – T. 2. – №. B10. – С. 192-198.
5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – №. 3. – С. 60-66.
6. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // Современное образование (Узбекистан). – 2017. – №. 6. – С. 15-21.